

## TEXT 1

Hedva

(1) **Nebyla lvice ani tygřice**  
 (jak toulaly se verši oné doby);  
 ze všední chladné mlhy života  
 šat utkaný a závoj na očích  
 a v šedém zraku podzimní trpyt měla  
 pod pyšným štítem bělostného čela.

(2) Sníh padal, déšť a DULY vichřice,  
 zem stále čerstvě otvírala hroby,  
**leč ona byla ticha.** Pohřbívala  
 s úsměvem teskným za dnů nejhorších.  
 Ve městě cizím u jednoho stolu  
 chléb skoupý chudoby jsme jedli spolu.

(3) A dnes je mrtva. **Prostá třeslice,**  
**macešky, netřesk nad hlavou jí rostou.**  
 Mák divoký tam v slunci plápolá,  
 sen horečný, jenž ustyd. Zavolá  
 pták ve větvích, a v mrtvou vůni ticha  
 jen moje srdce buší. Ještě dýchá.

## TEXT 2

**Dula** – speciálně vyškolená žena, která poskytuje především psychickou oporu ženě během těhotenství, porodu i v poporodním období.

### 1 Která z následujících možností nejlépe odpovídá významu podtrženého úseku TEXTU 1?

1 bod

- A Básníci té doby nechťeli psát ani o ženách, ani o samicích šelem.  
 B Básníci té doby hodně psali o šelmách a jejich toulavém způsobu života.  
 C Básníci té doby hodně psali o šelmách a přirovnávali je k ženám.  
 D Básníci té doby vykreslovali ženy jako „lvice“ a „tygřice“.

1 bod

### 2 Které z následujících tvrzení o slově zapsaném v TEXTU 1 velkými písmeny je pravdivé?

- A Slovo je v TEXTU 1 stejného slovního druhu i významu jako v TEXTU 2.  
 B Slovo je v TEXTU 1 stejného slovního druhu, ale jiného významu než v TEXTU 2.  
 C Slovo je v TEXTU 1 jiného slovního druhu i významu než v TEXTU 2.  
 D Slovní druh ani význam slova nelze z TEXTU 1 jednoznačně určit.

### 3 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení o TEXTU 1, zda je pravdivé (A), nebo ne (N).

max. 2 body

- |                                                                   |                          |                          |
|-------------------------------------------------------------------|--------------------------|--------------------------|
| 3.1 Text je rozčleněn do tří slok, které mají shodný počet veršů. | A                        | N                        |
| 3.2 V textu se nevyskytují žádné rýmy.                            | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 3.3 Text je napsaný z pohledu 1. osoby.                           | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 3.4 Lyrický subjekt se osobně setkal s popisovanou ženou.         | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

2 body

### 4 Vypište z třetí části TEXTU 1 celý verš, v němž se uplatňuje synestezie. Úlohu řešte na základě definice uvedené níže.

**Synestezie** – umělecký prostředek, v němž se spojuje více smyslových vjemů (např. určitá hudba vyvolá představu určité barvy apod.).

### 5 Vypište z každé z tučně vyznačených částí TEXTU 1 základní skladební dvojici.

max. 3 body

Případné nevyjádřené větné členy uveďte do závorek.

- 5.1 Nebyla lvice ani tygřice  
 5.2 leč ona byla ticha  
 5.3 Prostá třeslice, macešky, netřesk nad hlavou jí rostou

Zdroje:

1. Karel Toman: *Hedva*. In: *Sluneční hodiny. Měsíce. Hlas ticha*. Praha: Vyšehrad, 2017. Str. 32.
2. <https://cs.wikipedia.org/wiki/Dula>, upraveno

## TEXT 1

Rádio hlásí: Na rovníku

(1) Rádio hlásí: kolem zvyků  
těch, co žijí na rovníku,  
visí řada otazníků.

(2) Tak například:

když si sednou na rovník  
a zadku dají správný směr,  
jestli mají půlku na jih  
a druhou půlku na sever...

## TEXT 2

**Enjambement neboli veršový přesah** – umělecký prostředek, kdy se jedna věta neshoduje s délkou jednoho verše, ale nejčastěji ho přesahuje.

1 bod

**1 Které z následujících tvrzení o TEXTU 1 je pravdivé?  
Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2.**

- A Ani v jedné části TEXTU 1 se nevyskytuje enjambement.  
B Enjambement se vyskytuje pouze v druhé části TEXTU 1.  
C Enjambement se s jistotou vyskytuje v první části TEXTU 1.  
D Enjambement se vyskytuje na každém řádku v obou částech TEXTU 1.

**max. 2 body**  
**2 Ke každé z následujících podúloh napište současné (tj. ne zastaralé) spisovné slovo, které odpovídá zadání a zároveň není vlastním jménem.**

2.1 Napište podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného dvojslabičné, je příbuzné se slovem ROVNÍK a skloňuje se podle vzoru KOST.

2.2 Napište přídavné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného čtyřslabičné, je příbuzné se slovem PŮLKA a skloňuje se podle vzoru JARNÍ.

Slova *rovník* a *půlka* pochází z výchozího textu. Správná odpověď se v textu nevyskytuje.

**3 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení o TEXTU 1, zda je pravdivé (A), nebo ne (N).** **max. 2 body**

- |                                                           |                          |                          |
|-----------------------------------------------------------|--------------------------|--------------------------|
| 3.1 Text se vyznačuje rýmem sdruženým, tedy <i>aabb</i> . | A                        | N                        |
| 3.2 V textu se vyskytují nespisovné výrazy.               | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 3.3 Cílem textu je ve čtenáři vyvolat pocit pobavení.     | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 3.4 Text propojuje umění a cestopisné informace.          | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

**4 Které z následujících vyjádření významově neodpovídá úseku podtrženému v TEXTU 1?** **1 bod**

- A visí mnoho otazníků  
B visí spousta otazníků  
C visí fronta otazníků  
D visí několik otazníků

**5 Ke každému z výrazů tučně vyznačených v TEXTU 1 přiřaďte odpovídající větný člen. (Každou možnost z nabídky můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)** **max. 3 body**

- |               |                            |
|---------------|----------------------------|
| 5.1 těch      | A podmět                   |
| 5.2 řada      | B předmět                  |
| 5.3 na rovník | C příslovečné určení místa |
|               | D přívlastek neshodný      |
|               | E přívlastek shodný        |

**6 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení o slovesných tvarech v druhé části TEXTU 1, zda je pravdivé (A), nebo ne (N).** **max. 2 body**

- |                                                        |                          |                          |
|--------------------------------------------------------|--------------------------|--------------------------|
| 6.1 Všechny slovesné tvary jsou v množném čísle.       | A                        | N                        |
| 6.2 Všechny slovesné tvary jsou v přítomném čase.      | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 6.3 Všechny slovesné tvary jsou dokonavé.              | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 6.4 Všechny slovesné tvary jsou v oznamovacím způsobu. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

Zdroje:

1. Jiří Slíva: *Rádio stále hlásí*. Praha: Radioservis, a.s. a Euromedia Group, a. s., 2018. Str. 62.
2. <https://www.cesky-jazyk.cz/slovnícek-pojmu/teorie-verse/#axzz8FMOW7dZN>, upraveno

## TEXT 1

(1) V katakombách mé zlé psýché  
jsou mumie všech mých vášní  
měly by být sice tiché  
ale ŘVOU, a to je zvláštní

(2) Růženec mám bez korálů  
navlečen je tisíci dní  
opouštím svou katedrálu  
s divnou touhou suicidní

(3) V mlze mizí vrata chrámu  
duše tam bdí opuštěna  
unikám pryč svému rámu  
zůstává jen holá stěna

(4) Minulá i příští cesta  
podobá se mým švům v lebce  
bortím se, jak byl bych z těla  
zpět ani dál se mi nechce

## TEXT 2

**Obrazné pojmenování** – souhrnný výraz pro takové umělecké prostředky, které jsou založeny na přenesení významu slov. Příkladem jsou metafory, personifikace nebo další tropy.

**1 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).**

max. 2 body

- |                                                                 |                          |                          |
|-----------------------------------------------------------------|--------------------------|--------------------------|
|                                                                 | A                        | N                        |
| 1.1 Lyrický subjekt se díví tomu, že mumie mohou vydávat zvuky. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 1.2 Lyrický subjekt má rád náboženské symboly a stavby.         | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 1.3 Lyrický subjekt popisuje proces vlastního zhroucení.        | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 1.4 Lyrický subjekt popisuje své zkušenosti z různých povolání. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

1 bod

**2 Vypište z čtvrté části TEXTU 1 slovo, které je v tomto textu příslovcem, ale v jiném kontextu může být i podstatným jménem.**

1 bod

**3 Které z následujících tvrzení o TEXTU 1 je pravdivé?**

- A První a čtvrtá část textu mají rýmové schéma *abab*, druhá a třetí část mají jiné rýmové schéma.  
B Druhá a třetí část textu mají rýmové schéma *abab*, první a čtvrtá část mají jiné rýmové schéma.  
C První a třetí část textu mají rýmové schéma *aabb*, druhá a čtvrtá část mají rýmové schéma *abcb*.  
D Všechny části textu mají stejné rýmové schéma, a to *abab*.

max. 2 body

**4 Rozhodněte o každém z podtržených úseků TEXTU 1, zda obsahuje obrazné pojmenování (A), nebo ne (N).**

Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2.

- |                                 |                          |                          |
|---------------------------------|--------------------------|--------------------------|
|                                 | A                        | N                        |
| 4.1 jsou mumie všech mých vášní | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 4.2 s divnou touhou suicidní    | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 4.3 duše tam bdí opuštěna       | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 4.4 podobá se mým švům v lebce  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

1 bod

**5 Která z následujících možností významově nejméně odpovídá slovu zapsanému v TEXTU 1 velkými písmeny?**

- |   |        |
|---|--------|
| A | křičí  |
| B | pláčou |
| C | vřeští |
| D | volají |

max. 3 body

**6 Vypište z TEXTU 1 antonyma k následujícím slovům.**

Slova musí být zapsána v takovém tvaru, v jakém se vyskytují v textu.

- |     |             |
|-----|-------------|
| 6.1 | běžné       |
| 6.2 | objevují se |
| 6.3 | spí         |

Zdroje:

1. J. H. Krchovský: *Procházka urnovým hájem*. In: *Básně sebrané*. Brno: Host, 2010. Str. 180.
2. autorský text